

téci na hlouběji ležící louku žalobců. Mají tedy žalobci hospodářský zájem na tom, by se voda nevypouštěla, kdy by to bylo žalovaným vhod. Dále zjistil podle výpovědi svědků Františka, Josefa a Marie R-ových, které si bezprostředně vyslechl, že rybník vždy byl vypouštěn v dohodě obou stran a že i dědicové jak žalující, tak žalované strany se vyjádřili, že s tímto rybníkem již vždy takto bylo nakládáno. Posléze zjistil podle výpovědi svědků Františka, Josefa a Leopoldiny R-ových, že předešlého roku z jara tento rybník na odpor žalobců nebyl vypuštěn. Z těchto skutečností nabyl první soud přesvědčení, že v době více než třiceti let vždy byl si vyžádán souhlas žalobců k vypuštění tohoto malého rybníka. Jest to skutkový závěr, kterému bylo v odvolání žalovaných odporováno z důvodu nesprávného hodnocení důkazů. Odvolací soud však, nevyslechnuv si svědky znova a vyslechnuv jen strany, zjistil podle výpovědi žalovaného, že již od roku 1878, byl-li rybník zřídka kdy vypouštěn a při tom čistěn, dalo se tak bez předchozího dotazu žalobců. Odporuje tedy skutkové zjištění odvolacího soudu skutkovému zjištění prvního soudu. Žalobci to vytýkají v dovolání jako rozpor se spisy podle § 503 čis. 3 c. ř. s., uvádějíce v podstatě, že zjištění odvolacího soudu odporuje výpovědem svědků, o něž první soud své zjištění opřel, protože řízení prvního soudu jest bezvadné, a že odvolací soud nesprávně přiznal více víry straně žalované, než svědkům a straně žalující. V pravdě vytýkají tím dovolatelé odvolacímu soudu vadnost řízení podle § 503 čis. 2 c. ř. s., kterážto výtká jest opodstatněna, protože odvolací soud porušil zásadu bezprostřednosti (§§ 272, 276, 412, 463, 488 a 498 c. ř. s.). Nejvyšší soud vyslovil již v několika rozhodnutích, že se odvolací soud může odchýliti od skutkových zjištění prvního soudu, jež tento učinil na základě výpovědi svědků přímo vyslechnutých, zase jen na základě vlastního přímého výsledku (sr. na př. rozhodnutí čis. 1013, 4679, 7337 sb. n. s.). Ježto odvolací řízení trpí vadou, která byla způsobila zamezení úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, bylo již z tohoto důvodu podle § 510 c. ř. s. zrušiti odvolací rozsudek, takže se netřeba obíratí ještě dalšími dovolacími důvody.

Čís. 10668.

Proti pověření notáře provedením soudního odhadu za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty jest zemský inspektorát oprávněn k rekursu.

Notáře nelze pověřiti odhadem nemovitostí za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1931, R I 186/31.)

Soud první stolice svěřil notáři provedení odhadu za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty. Rekursu zemského inspektorátu rekursní soud nevyhověl. Důvody: Na opatření soudu ve věcech nesporných může si stěžovati ten, kdo se opatřením tím cítí stíženým, což předpokládá, by osobě té z opatření nesporného soudce vzešla nebo

alespoň hrozila majetková anebo jinaká újma na jeho zákonem chráněném právu. Rekurent dožaduje se stížností toho, by byl odhad proveden soudem samým jednak proto, že notáři provádějící pro strany v převážném počtu transakce s nemovitostmi nemají k odhadům takovým vůbec potřebný odstup, jednak z důvodu úspory útrat. Stěžovatel nemá však zákonný nárok pro svůj požadavek, naopak soud jest podle § 183 n. ř. č. 94/1855 ř. z. oprávněn a podle § 1 min. nař. čís. 120/1860 ř. zák., majícího moc zákona, v sídle sborového soudu první stolice tedy i okresní soud, o nějž tu jde, povinen svěřiti výkon odhadu notáři jako soudnímu komisaři (sr. též § 23 druhý odstavec odh. řádu čís. 175/1897 ř. zák.). Jest tudíž stížnost nepřipustná a i bezdůvodná, neboť otázka útrat jest právně nerozhodná a pro svůj druhý důvod neudává stěžovatel nic konkrétního a není ani z pozemkové knihy patrné, že u notáře jsou skutečnosti, které by ho z úřadu soudního komisaře pro tuto věc vylučovaly. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 14. února 1930 R II 39/30 — R II 59/30 — čís. 9650 sb. n. s. vyslovil právní zásadu, že nelze notáře pověřiti ohledáním a popisem nemovitosti za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty, nýbrž že úkony ty náleží provésti soudu, a to soudcem. Toto rozhodnutí nelze však použití na odhad, o nějž jde, ježto jednak duchem svým vztahuje se na případy složitějšího rázu s potřebou rozhodování soudcovského a jednak že vyšlo pro případ odhadu továrny se strojním zařízením, kde tudíž bylo zjednati skutkový podklad pro rozhodnutí příslušných administrativních úřadů o tom, co tu jest součástí nemovitosti a co jen jejím příslušenstvím, kde tedy právě šlo o případ důležitější a složitější. Takových předpokladů však v projednávaném případě není. Kromě toho působí tu imperativní předpis § 1 cit. min. nař. čís. 120/160 ř. zák. a k tomu i zřetel na § 23 druhý odstavec odh. řádu pro nemovitosti. Nemá rozhodující význam ani výnos prezidia vrchního soudu v Praze ze dne 29. března 1923 Pres. 12929/17/23-a, ježto se jím soudu nic neukládá, nýbrž jen doporučuje.

N e j v y š š í s o u d k dovolacímu rekursu zemského inspektorátu zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvnímu soudu, by dal odhad provésti soudcem.

D ů v o d y:

Nelze především souhlasiti s rekursním soudem, že stížnost zemského inspektorátu na pověření veřejného notáře provedením soudního odhadu jest nepřipustná pro nedostatek právem uznaného zájmu. Zemský inspektorát jest, jsa navrhovatelem, účastníkem odhadního řízení, má proto právní zájem, by bylo provedeno podle zákonných předpisů, a nelze mu upříti právo, by svůj zájem hájil i rekuresem.

Ve věci samé nejsou dostatečné námitky, že notáři jsou pro přirozenou povahu svého výdělečného zaměstnání při vyměřování dávky z přírůstku hodnoty zaujati ve prospěch strany postižené dávkou, ani že se jich pověřením řízení nepoměrně zdražuje, neboť tyto námitky platí více méně takřka o každém pověření veřejného notáře soudním

komisařstvím, zákon však přece je připouští, ba i nařizuje. Ale důvody prvního i rekursního soudu nejsou s to, by přiměly Nejvyšší soud ke změně ustáleného jeho rozhodování (srovnej uveřejněné rozhodnutí čís. 9650 sb. n. s.). Ustanovení min. nař. ze dne 7. května 1860, čís. 120 ř. zák., na něž se nižší soudy odvolávají, že v sídlech sborových soudů prvé stolice musí býti notáři jako soudní komisaři pověřováni úkony v § 183 not. ř. ze dne 21. května 1855, čís. 94 ř. zák. vypočtenými, jest vykládati v souvislosti s právními předpisy, za jichž platnosti byly vydány a jež byly od té doby vydáním nových procesních zákonů podstatně změněny. Podle § 183 písm. c) not. ř. mohou býti notáři pověřeni soudními odhady ve věcech sporných i nesporných. a přece nikdo nebude tvrditi, že by bylo lze i nyní pověřiti notáře odhadem nemovitosti ve sporu. Podstatou soudního odhadu jest provedení a zhodnocení znaleckého důkazu, to i ono jest však úkonem ryze soudcovským. Výjimka § 144 ex. ř., že provedením popisu nemovitosti a odhadu jako přípravného úkonu pro vnucenou dražbu má býti pověřen výkonný orgán, jímž může býti podle § 24 ex. ř. a § 23 odh. ř. i notář, nevztahuje se, jak bylo zdůrazněno v § 30 reálného odhadního řádu čís. 175/1897, na zhodnocení znalecova posudku a nemůže býti pro svou výjimečnou povahu rozšiřována na jiné obory soudního řízení, kde jest odhad sám sobě účelem. Odhadní řád byl vydán pro řízení exekuční, podle § 33 má ho býti používáno i v řízení úpadkovém, předpisy však vydané pro jiné obory soudního řízení zůstaly jím nedotčeny. Tu však ustanovuje § 3 nesp. říz., že notáři mohou býti pověřeni jen takovými úkony, jež nevyžadují soudcovského rozhodnutí, a § 272 nesp. říz. praví, že pro odhady platí předpisy zákonů procesních, tedy nyní pravidla nynějšího, na zásadách ústnosti, bezprostřednosti a volného uvažování důkazů spočívajícího civilního soudního řádu. Jde-li o odhad za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí, jenž podle povahy věci musí býti proveden vždy ke dni již uplynulému, jest soudcovské činnosti nutně třeba již při ohledání a popisu odhadované nemovitosti, neboť musí býti vyšetřen a určen především stav nemovitosti v den, k němuž se odhad provádí. Již z tohoto důvodu není pro činnost výkonných orgánů podle §§ 24 a 144 ex. ř. a § 23 odh. ř. při těchto odhadech místa, tedy ani pro pověření notářů. Dovolacímu rekursu musilo býti vyhověno a okresnímu soudu uloženo, aby odhad provedl sám, a to soudcem.

Čís. 10669.

Knihovní věřitelé nejsou oprávněni k rekursu proti usnesení, jímž byl vysloven souhlas s navrženým vyrovnáním dlužníka s věřiteli, vedoucími proti němu vnucenou správu.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1931, R I 194/31.)

K návrhu dlužníka, vymáhajícího věřitele a vnuceného správce vyslovil za vnucené správy p r v ý s o u d souhlas s navrženým vyrovná-